

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eđitim Dergisi Sayı: 15/2 2026 s. 402-415, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

**18. YÜZYILDAN İSPANYOLCA-TÜRKÇE BİR KAYNAK:
JUAN ANTONİO ROMERO'NUN "GRAMÁTİCA TURCA O METHODO BREVE Y
FÁCİL PARA APRENDER LA LENGUA TURCA" ADLI ESERİ**

Zeynep BUÇUKCU*

Geliř Tarihi: 3 Ocak 2026

Kabul Tarihi: 12 řubat 2026

Öz

Makale Biblioteca Nacional de España'da Mss/2809 yer numarasıyla kayıtlı "Gramática Turca o Methodo Breve y Fácil Para Aprender la Lengua Turca" (1799) adlı yazmayı tanıtmakta ve metnin sunduğu veriyi görünür kılmayı amaçlamaktadır. Eserin yazarı Juan Antonio Romero'dur. Çalışma "Razón de esta obra" bölümünden hareketle yazılış gerekçesini kısaca özetledikten sonra metnin yedi ana bölümündeki ilerleyişi takip eder. Bu çerçevede yazım ve telaffuzdan başlayarak isimler ile zamirler, fiiller ve diğer sözcük türleri ele alınır, devamında cümle yapısı ve sözdizimi üzerinde durulur. Ardından tematik iki dilli söz varlığıyla birlikte konuşma kalıpları ve diyaloglar değerlendirilir. Özellikle "En Gerekli Konuşma Kalıpları" ile "Diyaloglar" alt başlıkları öne çıkar. Metnin sonunda harflerin kabalistik değerleri ile hareketlerin işlevine ayrılan fasıllar yer almaktadır. Son bölümde romanizasyon ve bazı gramer-yazım tutarsızlıkları Simón de Fonseca'nın 1626 tarihli İspanyolca-Türkçe sözlüğüyle ortak örneler üzerinden yorumlanmakta ve eserin edebiyat araştırmalarına katkı sağlama imkânı üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Gramática Turca o Methodo Breve y Fácil Para Aprender la Lengua Turca, Juan Antonio Romero, Simón de Fonseca, okdilli sözlükler, Osmanlı sözlklđ.

* Dr. Arř. Gör.; Aksaray Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, zeynepbucucu@gmail.com, ROR ID: [026db3d50](https://orcid.org/026db3d50).

**A SPANISH-TURKISH SOURCE FROM THE EIGHTEENTH
CENTURY: JUAN ANTONÍO ROMERO'S GRAMÁTICA TURCA O
METHODO BREVE Y FÁCIL PARA APRENDER LA LENGUA
TURCA**

Abstract

The article presents the manuscript *Gramática Turca o Methodo Breve y Fácil Para Aprender la Lengua Turca* (1799) kept in the Biblioteca Nacional de España under Mss/2809 and makes the data in the text visible. The author is Juan Antonio Romero. Using the section “Reason for This Work” it briefly states why it was written and then follows the seven main sections. It starts with spelling and pronunciation, moves to nouns and pronouns, verbs and other word classes and then considers sentence structure and syntax. It reviews thematic bilingual vocabulary together with speech formulas and dialogues, especially “Most Necessary Speech Formulas” and “Dialogues.” The ending chapters treat the cabalistic values of letters and the function of vowel marks. The final discussion relates romanization, grammatical and orthographic inconsistencies to patterns shared with Simón de Fonseca’s 1626 Spanish-Turkish dictionary and notes its value for literary research.

Keywords: *Gramática Turca o Methodo Breve y Fácil Para Aprender la Lengua Turca*, Juan Antonio Romero, Simón de Fonseca, multilingual dictionaries, Ottoman lexicography.

Giriş

Osmanlı İmparatorluğunun erken modern dönemde Avrupa, Asya ve Afrika’ya uzanan siyasi ağı Türkçeyi yalnızca “egzotik” bir Doğu dili olmaktan çıkararak diplomatlar, tüccarlar ve misyonerler için öğrenilmesi gerekli bir iletişim aracı hâline getirmiştir. Bu gereklilik çeşitli Batı dillerinde sözlük, gramer ve konuşma kılavuzlarının ortaya çıkmasını teşvik etmiş bu sahada özellikle İtalyanca ve Fransızca örnekler öne çıkmıştır. İspanyolca olarak kaleme alınmış Osmanlı Türkçesi öğretim metinleri ise bu geniş üretim içinde neredeyse görünmez bir yerdedir. Juan Antonio Romero’nun 1799 tarihli çalışması bu hattın görece geç döneme ait fakat sistematik yapısı ve çok katmanlı içeriği sayesinde dikkat çeken örneklerden biridir. Eserin Biblioteca Nacional de España’da muhafaza edilen yazma nüshası, başlık ve bölüm düzeni itibarıyla bir gramer görünümü taşımakla birlikte içerdiği sözlük ve konuşma örnekleri sayesinde aynı zamanda bir dil kılavuzu ve tematik sözlük işlevi görür. Literatürde daha önce yapılan değerlendirmeler özellikle eserin özgünlük derecesi, kaynak ilişkileri ve terminoloji tercihleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Otto Zwartjes’in ayrıntılı incelemesi Romero’nun metnin büyük ölçüde Holdermann’ın 1730 tarihli *Grammaire Turque*’ünün İspanyolcaya bir aktarımı olduğunu göstermektedir (Zwartjes, 2014, s. 451-453). Zwartjes “Razón de esta Obra” “Çalışmanın Amacı” kısmında Romero’nun kendi eklemelerinin izlenebildiğini belirtir (Zwartjes, 2014, s. 453, 463). Romero’nun Holdermann’ı izleyen bir örgüyü sürdürdüğünü ve Holdermann’ın da Meninski’yi model alan bir gramer şemasına yaslandığını vurgular (Zwartjes, 2014, s. 454). Buna karşılık Romero’nun Holdermann’dan bahsetmezken Meninski’ye atıf yapmasının bu kaynağa doğrudan başvurduğunu kesin biçimde kanıtlamadığını da not eder (Zwartjes, 2014, s. 462). Meninski’nin hem alfabe / fonetik ile ilgili açıklamalarda hem de fiil tasnifleri gibi çekirdek gramer alanlarında “otorite kaynak” olarak işlev görmesi, Romero’nun metnini Osmanlı Türkçesini Batılı okuyucuya öğreten gelenek içinde belirli bir yere yerleştirir.

Eser hakkındaki Mevcut değerlendirmeler çoğu kez özgünlük / kaynak eksenine yoğunlaşırken metnin tematik söz varlığının sözlükbilimsel değeri, konuşma kalıpları ve diyalogların iletişim bağlamlarını nasıl modellediği, romanizasyon ve yazım tutarsızlıklarının dönemin İspanyolca-Türkçe metinleriyle ortak örüntüler üretip üretmediği gibi boyutlar daha sınırlı ölçüde tartışılmaktadır. Bu makale Romero'nun eserini Osmanlı sözlükçülüğü bağlamında ayrıntılı biçimde tanıtmayı ve böylece İspanyolca sahadaki Osmanlı Türkçesi öğretim metninin literatürde doldurduğu boşluğu da daha açık biçimde gerekçelendirmeyi hedeflemektedir. Bu tanıtımda eserin yazılış amacı ve hedef kitlesi, metnin bölüm yapısı ve her bölümün içerik kapsamı, sözlük ve konuşma materyalinin sözlükbilimsel değeri ve yazım ile gramer hatalarının aynı dilde yazılmış benzer bir metin olan Simon de Fonseca'nın sözlüğüyle ortaklaştığı noktalar üzerinde durulacaktır. Aynı zamanda metin Osmanlı Türkçesinin İspanyolca sahadaki edebî imge, söz varlığı ve söylem düzeyindeki temaslarını izlemeye elverişli kaynaklardan biri olarak ele alınacak ve bu tür metinlerin edebiyat araştırmaları için malzeme sunma potansiyeline işaret edilecektir.

1. Amaç, Kapsam ve Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma desenleri içinde değerlendirilebilecek bir doküman incelemesi yaklaşımıyla yürütülmüştür. Araştırmanın temel verisini Biblioteca Nacional de España'da Mss/2809 yer numarasıyla kayıtlı Juan Antonio Romero'ya ait Gramática Turca o Methodo Breve y Fácil Para Aprender la Lengua Turca (1799) başlıklı yazma oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı bir tenkitli metin neşri yapmak değil yazmanın bölüm yapısını, sunduğu gramer-sözvarlığı-konuşma malzemesini ve bu malzemenin sözlükbilimsel / filolojik açıdan işlevini betimsel-analitik bir çerçevede görünür kılmaktır.

İnceleme yazmanın ana bölümlerini (yedi ana bölüm ve bunlara bağlı alt başlıklar) esas alır. Metindeki örnekler varak numaralarıyla işaretlenmiş özellikle alfabe-yazı türleri ve telaffuz açıklamaları, isim-zamir ve fiil çekimlerinin sunuluş biçimi, tematik iki dilli sözvarlığı, pratik iletişim parçaları, ebced / hareke gibi yazı-kültür bilgisi içeren ek kısımlar veri odağı olarak belirlenmiştir. Çalışma metnin literatürde tartışmaya açılması açısından “yük taşıyan” bölümlerinden temsili örnekler içerir. İlk olarak yazmanın katalog kaydı, başlık, ithaf, önsöz unsurları ve yazarın sunduğu kurumsal çerçeve tespit edilerek metnin hedef kitlesi ve yazılış gerekçesi “Razón de Esta Obra” bölümü üzerinden değerlendirilmiştir. Yazmanın bölümlene mantığı (parte / capítulo) izlenmiş her bölümün işlevi (alfabe-yazı, morfoloji, sözcük türleri, söz dizimi, tematik söz varlığı, diyaloglar) betimlenmiştir. Bu adımda amaç metnin salt gramer mi yoksa karma bir öğretim paketi mi olduğunu metnin kendi iç örgüsü üzerinden göstermektir. Tematik söz varlığı başlıkları alanlara göre sınıflandırılmış, madde yapısı (Latin harfli yazım / Arap harfli gösterim / İspanyolca karşılık) ve seçilen örnekler üzerinden metnin sözlükbilimsel yönü tartışılmıştır. Konuşma kalıpları ve diyaloglar ele alınmış, dil düzeyi (pratik iletişim), kalıp kullanımı ve yarı-fonetik yazımlar değerlendirilmiştir.

Romanizasyon, eklerin yazımı ve imla ile ilgili diğer tutarsızlıklar gibi alanlarda aynı dilsel temas ortamını yansıtan İspanyolca-Türkçe bir başka metin olan Simón de Fonseca'nın sözlüğüyle ortaklaşan bazı örüntüler örneklenmiştir. Bu aşamada hedef "hata"ları yalnızca bireysel kusur olarak değil, dönemin öğretim pratiklerinin ürettiği sistematik sonuçlar olarak yorumlamaya elverişli bir zemin kurmaktır. Elde edilen bulgular yazmanın Osmanlı sözlükçülüğü ve edebiyat araştırmaları açısından sağlayabileceği katkı alanlarıyla ilişkilendirilmiştir. Böylece çalışma metni hem bir öğretim aracı hem de dil temasına dair "belge değerinde" bir kaynak olarak konumlandırılmaktadır.

2. Eserin Özgünlüğü, Kaynakları ve Çeviri Niteliği

Romero'nun Gramática Turca'sı modern literatürde uzun süre yalnızca katalog kayıtları ve özet tanıtımlar üzerinden bilinir. Eserin varlığı öncelikle Biblioteca Nacional de España'nın Inventario General de Manuscritos dizisi (cilt VIII, Mss / 2809 kaydı) aracılığıyla kayda geçer. Eserin sistematik bir incelemesi ilk kez Otto Zwartjes tarafından gerçekleştirilir. Zwartjes (2014), Gramática Turca'nın gramer bölümünü Jean-Baptiste Holdermann'a atfedilen 1730 tarihli Grammaire Turque ou Methode Courte & Facile pour Apprendre la Langue Turque adlı eserle karşılaştırmalı olarak okur ve Romero'nun metninin ithaf ve önsöz dâhil olmak üzere büyük ölçüde "kelimesi kelimesine" bir çeviri olduğunu savlar (Zwartjes, 2014, s. 453).

Eserin sözlük kısmı üzerine yapılan ayrıntılı bir diğer inceleme Luis Pablo Núñez'e aittir. Núñez (2024), Lexicografía del Español: Panhispanismo e Internacionalización adlı kitap içinde yayımlanan makalesinde Romero'nun eserinin "Recopilación de los Nombres y Verbos y Modos de Hablar Más Comunes" başlıklı İspanyolca-Türkçe bölümünü Holdermann'ın çalışmasının 1730 baskısındaki tematik sözlükle karşılaştırır ve yaklaşık 1275 maddelik bu repertuarın başlık dizilişi ve madde seçimi bakımından kaynak metinle neredeyse birebir örtüşüğünü gösterir (Núñez, 2024, s. 158-159). Yazar kimi Fransızca dizgelerin İspanyolca fonetik alışkanlıklara göre değiştirilmesini ve kimi bilimsel / astronomik terimlerde Latince karşılıkların tercih edilmesini Romero'nun çevirmen olarak düzeltici / yerleştirci müdahaleleri olarak yorumlar (Núñez, 2024, s. 160).

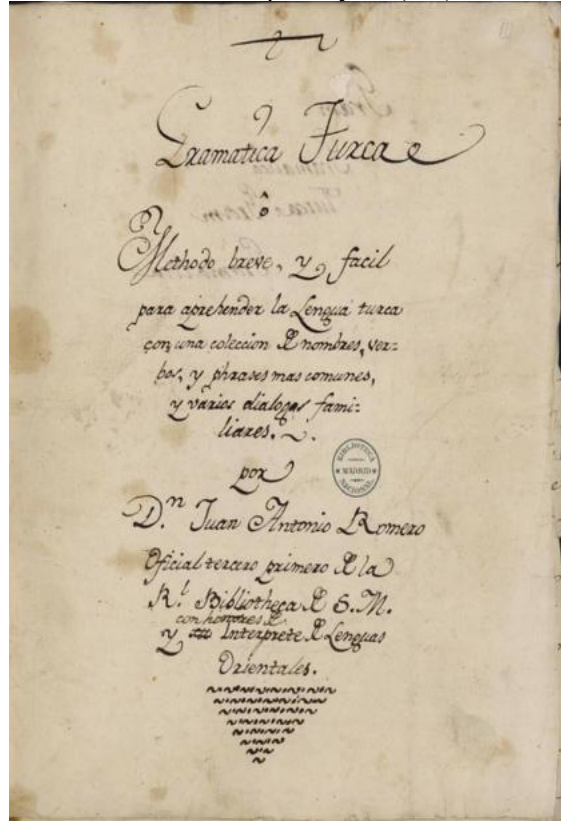
3. Eserin Genel Yapısı

Romero'nun sözlüğü Madrid'de Biblioteca Nacional de España'da MSS / 2809 katalog numarasıyla kayıtlıdır. Katalogda eserin adı Gramática Turca Método Breve y Fácil Para Aprender la Lengua Turca / Por Juan Antonio Romero, Oficial Tercero Primero De La Real Biblioteca de Su Majestad¹ şeklinde geçmektedir. Kayıta ayrıca I, II, IV ve 6. varakların boş olduğu ve eserin 151 varak olduğu belirtilir². III a'da yazarın memuriyetinin yanında "doğu dilleri tercümanı" olduğunun da belirtildiği bir kapak sayfası bulunmaktadır.

¹ Türk Dili Grameri: Türkçeyi Öğrenmeye Yönelik Kısa ve Kolay Bir Yöntem / Majestelerinin Kraliyet Kütüphanesindeki Üçüncü Dereceden Birinci Memur Juan Antonio Romero.

² bk. URL 1

Görsel 1: Kapak Sayfası (IIIa)

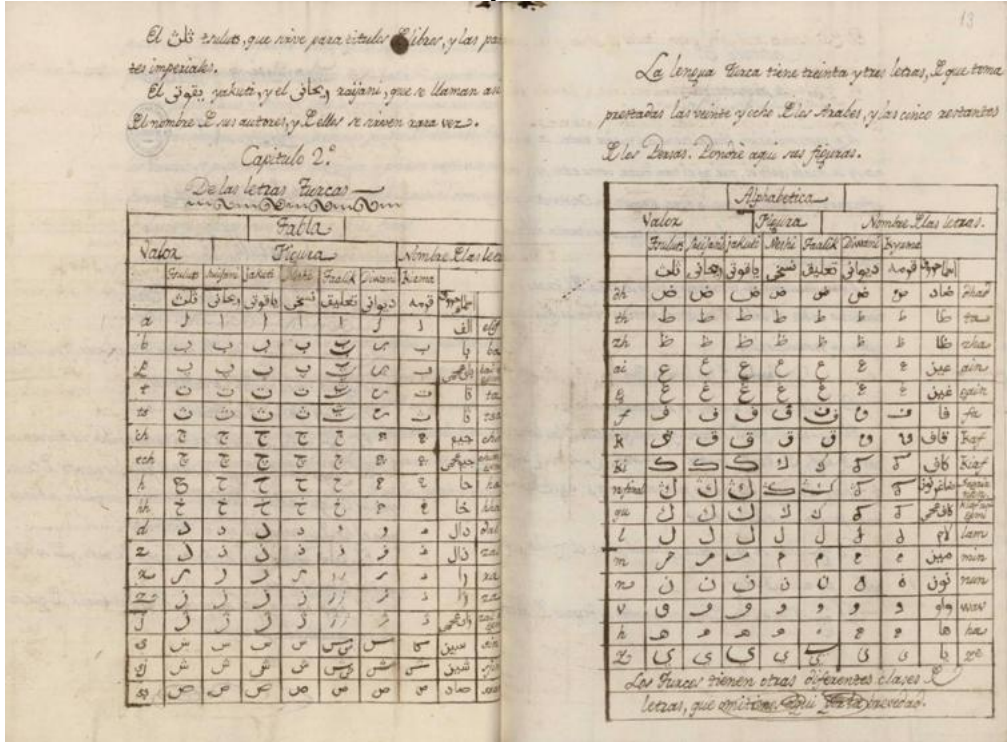

Giriş bölümünde eser dönemin güçlü siyasi figürlerinden “Príncipe de la Paz” “Barış Prensi” ünvanıyla anılan Manuel Godoy’a ithaf edilir. Romero bu ithaf bağlamında çalışmasını Osmanlı coğrafyasıyla sıkılaşılan ilişkiler çerçevesinde İspanyol kamu görevlileri, diplomatlar ve tüccarlar için yararlı bir araç olarak sunduğunu ima eder (3a). Bu çerçevede ithaf edilen kişinin kimliği ve dönemin diplomasi-ticaret ağındaki rolü, metnin hedef kitlesini de dolaylı biçimde tanımlamış olur. Eser akademik bir dil incelemesinden çok “ihtiyaç temelli öğrenme”ye yönelik bir el kitabı niteliğindedir. “Razón de esta obra” başlığı altında yer alan ve yazarın eserini kaleme alma gerekçesini açıkça anlattığı bölümde Romero, Türkçenin Osmanlı İmparatorluğu aracılığıyla Avrupa’nın büyük bölümüne ayrıca Asya ve Afrika’ya yayıldığını, bu yayılmanın farklı devletlerle kurulan yoğun siyasi ilişkiler sebebiyle Türkçeye hâkim olmayı zorunlu kıldığını belirtir (7a-b). İspanya’nın Osmanlı dünyasıyla artan temaslarını özellikle vurgulaması eserin İspanyol okuyucuyu merkeze aldığı açıkça gösterir. Yazar Türkçeyi “kibar, zarif ve kültürlü” bir dil olarak nitelendirir, Türkçenin Farsçanın “yumuşatıcı” etkisiyle yerli sertliğini törpülediğini ve Arapçanın ağırlığıyla zenginleştiğini ifade eder (3a). Romero aynı bölümde Türkçeyi öğrenmek için Arapçanın yardımcı olacağını düşündüğünü fakat iki dilin öz tabiatı bakımından ayrıştığını belirterek bu varsayımı sınırlar. Buna paralel olarak Arapçayı çok eski hatta “ilahi / ilk” bir dil olarak gören Türkçeyi ise “insanların dağılmasından sonra oluşmuş” bir dil sayan değerlendirmesi metnin çağının tipik tarih-dil anlatılarının özelliklerini yansıtır (3a). Yazar Türkçeyi Arap harfleri içinde ve Arapça-Farsça kültürel çevreyle bağlantılı biçimde sunmayı bu tarihsel-anlatısal çerçeveye gerekçelendirir.

4. Metnin Bölüm Yapısı ve Sistematik İskeleti

Eser yedi ana bölüm (parte) hâlinde düzenlenmiş her bölüm *capitulo* olarak adlandırılan alt başlıklara ayrılmıştır. Birinci bölüm yazım ve telaffuz üzerinedir. Yazar Türkçenin Arap harfli yazımını öğretmeyi hedefler. Türkçenin yazı yönü (sağdan sola) metinleri okumayazmadaki temel ilkeler ve yazı türleri hakkında bilgi verir; “sülüs, reyhânî, yâkûtî, nesih, ta’lik, divânî, kırma” olmak üzere yedi yazı çeşidi sayar ve bunlarda harflerin gösterimini bir tabloda toplar. Yazar tablonun sonuna “Türklerin başka tür harfleri de vardır burada bir özet yaptığımız için onları atlıyoruz.” notunu düşmüştür (13a).

Görsel 2: Türk Alfabesindeki Harflerin Farklı Yazı Türlerindeki Biçimlerini Gösteren 12a ve 13a Sayfaları

İkinci bölüm isimlerin ve zamirlerin çekim sistemine odaklanır. Burada isimlerin cinsiyet, sayı ve hâl kategorilerine göre çekimleri örneklenmiştir. Üçüncü bölüm fiillere ayrılmıştır ve Türkçedeki zaman, kip ve kişi çekimlerinin yanı sıra zarf-fiil ve sıfat-fiiller de ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Romero burada fiilleri -mek ve -mak ekiyle biten iki ayrı çekim grubuna ayırarak her biri için ayrı çekim tabloları sunar. “Sevmek” fiilinin farklı zaman ve kiplerdeki çekimleri bu bağlamda örnek olarak kullanılmıştır. Olumsuzluk yapıları da detaylı bir biçimde işlenmiş “var” ve “yok” gibi yapılar için özel başlıklar açılmıştır. Dördüncü bölüm zarf, edat, bağlaç ve ünlem gibi diğer sözcük türlerine odaklanır. Zarflar anlamlarına göre (zaman, yer, benzetme, sayı, derece vb.) ayrılırken edatlar da yönettikleri hâllere göre sistematik biçimde tasnif edilmiştir. Beşinci bölümde cümle yapısı ve sözdizimi kuralları ele alınır. Burada hitap biçimleri, kelime sıralaması, özne-yüklem uyumu, isimlerin birbiriyle olan ilişkileri gibi konular örnekli biçimde sunulmuştur. Altıncı bölüm tematik olarak düzenlenmiş iki dilli bir sözlük niteliğindedir. Bu bölümde kutsal varlıklar, madenler, doğa olayları, ay ve gün adları, yiyecekler, hayvanlar, bitkiler, vücut bölümleri, hastalıklar, ev eşyaları, şehir hayatı, renkler, ülkeler ve ulus isimleri gibi çok çeşitli temalarda kelimeler yer alır. Ayrıca sık kullanılan deyimsel ifadeler ve konuşma kalıplarına bu bölümde yer verilmiştir. Yedinci ve son bölüm ise

farklı bağlamlarda kullanılabilir örnek diyalogları içermektedir. Selamlaşma, alışveriş, yol sorma, sosyal ilişkiler ve resmî görüşmelere dair diyalog örnekleri dönemin pratik dil kullanımını hakkında ipuçları sunar. Eserin sonlarında ise harflerin ebced sistemindeki sayısal değerlerinin ve hareketler hakkında bilginin yer aldığı ek bölümler bulunur. Bütün bu yapısal zenginlik Romero'nun eserini yalnızca bir dil öğretim materyali değil aynı zamanda 18. yüzyıl Avrupa'sının Osmanlı Türkçesine yönelik ilgisinin, bilgi üretim biçimlerinin ve kültürel algılarının bir yansıması hâline getirmektedir.

Eserdeki dikkat çekici alt başlıklardan biri de harflerin “kabalistik / sayısal değerleri”ne ayrılmış kısmıdır (149a). Romero bu bölümde İslam yazı geleneğinde “ebced” sistemi olarak bilinen harf-sayı eşleşmesini öğretir. Harflerin yalnızca ses değerlerinden ibaret olmadığını gelenek içinde her harfin belirli bir sayısal karşılığa sahip bulunduğunu belirterek, okuyucuyu Osmanlı yazı pratiğini “metin okuryazarlığı” düzeyinin ötesinde, kültürel kod çözücü bir perspektifle kavramaya yönelir. Yazar ebced düzeninde ilk dokuz harfin birler basamağını, sonraki dokuz harfin onlar basamağını, sonraki dokuz harfin yüzler basamağını ve son iki / üç harfin binler basamağını temsil ettiğini açıklar. Böylece Osmanlı metinlerinde tarih düşürme, sayı şifreleme veya belirli sembolik okumalarla karşılaşıldığında okuyucunun bu sistemi çözebileceğini varsayar. Harflerin sıralı değerleri tek tek verilir ve bir tür “sayısal okuma kılavuzu” oluşturulur (149a-149b).

5. Eserdeki Sözlük ve Konuşma Malzemesi

Altıncı ve yedinci bölümler eserin gramer çerçevesini bir “iletişim rehberi”ne dönüştüren kısımlardır. Altıncı bölüm geniş bir kavramsal alanı sistematik biçimde sınıflandıran başlıkları içermektedir. Öncelikle göksel yahut kozmik âleme ve unsurlara dair terimler ele alınır. Ardından zaman, yılın mevsimleri, haftanın günleri, güneş ve ay takvimi ayları gibi kronolojik kategoriler sıralanır. Daha sonra yiyecekler ile yemekleri tatlandırmaya yarayan unsurlar, kuşlar, dört ayaklı hayvanlar, sürüngenler, böcekler, balıklar, ağaçlar ve bitkiler, meyveler, çiçekler ve otlar gibi tabiata ilişkin başlıklar bulunur. Metin insan yaşamına dair alanları da içererek akrabalık dereceleri, yazı yazmayla ilgili terimler, ateş ve ateş yakmaya yarayan malzemeler, süvarilerin kullandığı eşyalar, giysiler, vücudun bölümleri, bedensel eksiklikler, hastalıklar, evin bölümleri ve ev eşyaları gibi kategorileri kapsar. Bunun yanı sıra mekânsal ve maddi dünyayı tanımlayan şehirlerde görülen unsurlar, toprak, sular, metaller ve mineraller, renkler ve meslekler gibi başlıklar da yer alır. Bölümün sonunda coğrafya ve toplumsal yapı bağlamında ülkeler, krallıklar, nehirler, milletler ile dile ilişkin konuşma biçimleri başlıkları bulunur. Konu başlığının altında ilk soldaki sütunda sözcüğün Latin harfleri ile yazımı orta sütunda Arap harfleri ile gösterimi en sağda ise İspanyolcası yer alır. Bu başlıklardan bazıları şu örnekleri içermektedir:

- (61a) Del cielo, y elementos (Kozmik âlem ve (tabiat) unsurları): Allah halik El mewchiudat, Hazreti İsa, Ruh al Kodus, Hazreti Meriem
- (63a) Del tiempo, y estaciones del año (Zaman ve yıl içindeki mevsimler): Eiami bahur, İtidalul leili we nihar, Orak zemani
- (65a) De la comida (Yiyecekler): Kainamiche et, Et souü, Buzaghi başji
- (66b) Para sazonar la comida (Yemeği lezzetlendirmek için): Kuri Karenfil, Defne, Kuche uzumi
- (67a) De Aves (Kuşlar): Kuku kushi, İnchir delen, Kara tawuk

- (73b) De las frutas (Meyveler): Turunch, Agachi cauni, Muschmula, Sehftalu, buguiertlen yemischi
- (74b) De las Flores (Çiçekler): Dugun tchitchegui, Benefsche, Numan, Hemische behar, aygun tchitchegui
- (75a) De las Yervas (Otlar): Coyun oti, ayu pantchiasi, arnavud darusi
- (83a) De las imperfecciones del cuerpo (Bedensel Kusurlar): Bir gueuzlu, schashei gueuzli, dilsiz, tas baschlu
- (83b) De las enfermedades (Hastalıklar): Humai murebie, Yumurchak, Damla, Tek nefeslik, Yürek agrisi, Itch agrisi, Frenk zahmeti
- (87b) De lo que se ve en las ciudades (Şehirlerde rastlanabilecek şeyler): Dort yol aguizi, At meidani, At bazari
- (89b) De los colores (Renkler): Sud mavisi, Deve tüi, Gulguli, Kibriti, Bade rengi
- (90b) De los oficios (Meslekler): Cherah, Etmektchi, Beurektchi, Kebabtchi, Budaichi, Kuschsbaaz

Yazar bazı durumlarda sözcükler hakkında ayrıntılı açıklamalar yapar. Örneğin, Türkçede yer sormayı açıklarken hareketsiz durumlarda bulunma durumu ekinin “nerede?” biçiminde kullanıldığını, -de / -da hâliyle yanıtlandığını belirtir ve “bahçede (باغچهده)” örneğiyle gösterir. Bunun yanında “nereye?” sorusunun hareket içerdiği için yönelme hâli (-e / -a) ile karşılandığını, “nereden?” sorusunun ayrılma hâli (-den / -dan) gerektirdiğini örneklerle ifade eder. Altıncı bölümde verilen kelime listesinin son alt başlığını 105 fiillik bir liste oluşturmaktadır (101b). Bu fiil kataloğu Türkçede mastar ve çekim yapılarının öğrenilmesini kolaylaştırmaya dönük düzenlenmiş bir liste niteliğindedir. Bu katalog aracılığıyla öğrenenin fiil gövdeleri ve temel çekim şemaları hakkında hızlıca fikir sahibi olması amaçlanır. Listede geçen bazı fiiller -günümüz Türkçesindeki yazımları ile- şunlardır: Kazanmak, açmak, taaccüb etmek, secde etmek, çalkamak, talip olmak, yitirmek, kucaklamak, nişanlamak, gözükmek, alçalmak, kalaylamak, razı olmak, yoklamak, taramak, inandırmak, evermek, perdahlamak, çekinmek, kapmak, kuşatmak, sürüklenmek, sövmek, diriltmek, alıkoymak, semirtmek, doyurmak, yaralamak, ummak, üfürmek, mağrurlanmak, sağırlanmak, işkillenmek.

Takip eden De los Modos de Hablar los Mas Necesario (En Gerekli Konuşma Kalıpları) (104b) başlıklı bölümde bulunan bazı ifadeler şunlardır: Gençlikten kocalığa varınca, yolu şaşırđım, başdan ayağa dek, az kaldı öleyazdı, on beş ildür gideli, hele işte ben, hoşçakal, bu suret sana az çok benzer, anı öldürmekden kendimi zabt idemem, andan el yuyub, etek silkmiş idi, gelüp kulagıma fısıldadı, şehre yakın geldik, bu eyüligi senden bilirüm, başına gelen şeyleri birer birer beyan eyle, bizi size hilaf anlatdılar, çokluk ana açılma, ailem Kudüs’e güzar itdi, hak teala cennetde hayat-ı ebedî virür, bir görüşde anı sevdüm, nedür halün, keyif çatdım, ol mikdar âdem kande, hatırumuz yok mı, sakın ihmâl eylemeyelim, beni refik edindi, sana murâfakar iderüm, allah müyesser eyleye, buna alakam vardur, bu bana çok, mu’tâd-ı kadîme muhalıfdür, adet itme, sen bu yalan söylemekden vazgeçemez misin, itibar itmez oldu, elin malını yer, benüm tabi’atum senünkine uyar, helal mal zayı’ olmaz, ben ana şöyle bir iş açayım ki itdüklerine pişman olsun, benden yaşludur, ana iki kat ziyâde virdi, yazık ki öyle adamı öldürürler, bütün gice uyuyamadum, yarın degül ol bir gün gitmege niyetim var, bir şey gâib olursa senden bilürüm, ana itdüğün eyilikleri sanki bana itmiş olursun, eli yufkadur.

Eserin yedinci bölümü karşılıklı konuşma üzerinedir (De los Dialogos (114a)). Bu kısımda yazar diyalog örnekleri verir. Konuşma bölümü (diálogo) tematik sözlükte verilen kelime alanlarının gerçek bağlamlarda nasıl işletileceğini gösterir. Diyalogların dili yüksek edebî Osmanlıca değil pratik iletişim Türkçesidir. Bu nedenle kimi yerlerde yapısal sadeleşmeler kimi yerlerde ise yazarın duyduğu şekilde aktardığı yarı-fonetik yazımlar görülür. Yazar her biri “mükâleme” başlığı altında 20 adet karşılıklı konuşma örneği sıralamıştır. Onlardan biri şu şekildedir:

(123a- 124b) altıncı mükâleme oyun oynamak üzere

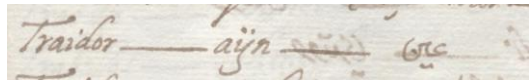
- hoş geldün Muştafa Ağa
- + hoş bulduk sultānum
- Ahmed Ağa bile midür
- + işte gelür
- sabāhuñuz hayr ola ahmed ağa
- ākıbetüñüz hayr ola sultānum
- dün dostlar sizi pek arzuladılar
- size ve onlara ziyāde memnūn oldum bu gün kandedürler
- şimdi gelürler anlar gelinceye dek biz bir oyun oynayalım
- pek eyü sultānum oynayalım kağıd getirün baçalum kim taksīm ider
- ben idecegüm
- hayır sultānum ben idecegüm
- kağıdları bir eyü qarışdur
- kes sultānum
- ne fenā kağıdlarum var
- dedigün kadar fenā degül
- al cānum
- size pek güzel kağıd gelmiş
- bir eyü kağıdum yok
- oyunda senüñ bahtun açıkdur
- de imdi
- imdi mi
- kesme
- hayır böyle kağıd ile senüñle başa çıkılmaz
- belki bu oyunda bahtuñ açıla bir oyun dañi oynyalum ağa
- hayır bu gün yetişir oynaduk

Diyalog örneklerini ebced sistemi üzerine kurulan “Harflerin Kabalistik Değerleri” (Valor Cabalístico de Estas Letras, 149a) başlığı izler. Romero bu bölümde harflerin sayı değeri taşıdığını açıklar. Burada değerler yalnızca sıralanmaz aynı zamanda sayı kurma mantığı da örneklenir. Ardından aynı sayfada “Capítulo 5º: De las Mociones” başlığı ile hareke sistemine geçer. Burada fetha, kesre ve zamme işaretlerini tanımlar, bunların okunuşu nasıl belirlediğini örneklerle gösterir. Devamında bu işaretlerin iki kez yazılmasıyla oluşan tenvin konusu ele alınır. Böylece metin diyaloglarla kurduğu pratik iletişim hattını ebced ve hareke gibi yazı ve seslendirme bilgisiyle tamamlayarak eserin önceki kısımlarını birbirine bağlayan bütünlüklü bir çerçeve kurar.

6. Yazım ve Gramer Hataları: Fonseca ile Ortaklaşan Noktalar

Romero'nun metni pratik dil öğretimi hedefiyle yazıldığı için teorik açıklamalarda ve özellikle Türkçe örneklerin Latin harfli aktarımında çeşitli tutarsızlıklar barındırır. Zwartjes'in gösterdiği üzere Romero çoğu zaman Holderman'daki Fransız romanizasyonunu İspanyol okur için uyarlamaya çalışır ancak bu dönüşüm her yerde tutarlı değildir (Zwartjes, 2014, s. 462). Sibilantların ayrımı, boğumlanma noktaları ve bazı harflerin birden çok ses değerine sahip olması gibi alanlarda İspanyolca ortografi ile Osmanlı yazısı arasındaki gerilim metne yansır. Bazı örneklerin açıklamasız bırakılması gibi sorunlar da dikkat çekicidir. Bu hataların ve sorunların bir kısmı tıpkı Romero gibi bir sözlük ve konuşma kılavuzu kaleme almış olan Simon de Fonseca'nın sözlüğünde tespit edilen yapısal problemlerle benzerlik gösterir. Özellikle eklerin ünlü uyumuna göre değişmemesi ya da tek biçimli yazılması (örneğin çoğul ekinin tek tip bir romanizasyonla verilmesi), Arap harfli karşılıkların ses değerlerinin Latin harflerine aktarımında kararsızlık ve bazı ünsüzlerin sistematik biçimde tek bir harfle karşılanması (Buçukcu, 2025, s. 115) gibi özellikler iki metin arasında karşılaştırmalı bir okuma alanı açar. Bu benzerlikler dönemin Avrupalı mütercimlerinin Türkçeyi çoğunlukla sözlü temas üzerinden "işitsel veri"ye dayanarak öğrendiklerini, yazılı normu ise çoğu kez eksik veya dolaylı kaynaklardan takip ettiklerini düşündürür. Dolayısıyla Romero'nun metnindeki yanlışlar yalnızca bireysel hata olarak değil belirli bir öğrenme ortamının ve öğretim geleneğinin / ortamının izleri olarak ele alınmalıdır.

Tablo 1: Fonseca ve Romero'daki Bazı Benzer Hatalar

Romero	Fonseca
(18a): babaler, babalerden, korkuler, korkuleri	haliler, silihdarler, capudanler, papazler
(34b): olsaydi, olsaydiler	hasil holdiler (23a/6), dusdiler (24b/8), bugazladiler (34b/7)
 (Maydonoz sözcüğünün gösterimi: 66a)	 (Hâin sözcüğünün gösterimi (103/7))
(94a): ketanchi [etenci], astarchi [astarcı], bez docuichi [bez dokuyucu], catuirchi [katırcı], schekerchi [şekerçi], yaychi [yaycı]	iasacchi [yasakçı] (30a/6), acchi [aşçı] (29a/6), nachsigi [nakışçı] (91b/1), hinatchi [inatçı] (89b/7), davigi [davacı] (86a/9)
(110b): otsmamli uzerine asker tchekdi ve kirildi, (119a): kuzi eti yok midur	(100a/8) saguir holmazse, itmelu holse (97a/8), azarladiler beni (73b/1)

7. Eserin Edebiyat Araştırmaları Açısından Değeri ve Kullanım İmkânları

Yabancılar için ve yabancılar tarafından hazırlanan bu çok dilli sözlükler ve diyalog derlemeleri gramerler ve konuşma kılavuzları ilk bakışta "dil öğretimi" için hazırlanmış pratik metinler olsa da edebiyat araştırmaları açısından ikincil ama oldukça verimli bir tanıklık alanı oluştururlar. Edebî metinler çoğu zaman daha yüksek ve kalıplaşmış bir söz varlığını, yazı dilinin seçkin örneklerini yansıtırken sözlük ve konuşma kılavuzları dili gündelik kullanım üzerinden öğretir ve kayda geçirir. Bu metinler günlük hayat, meslekler, eşya adları, yiyecek-icecekler, şehir yaşamı, toplumsal ilişkiler, hitap biçimleri, nezâket ifadeleri, kalıp sözler ve deyimler gibi alanları belli bir düzen içinde verirken edebî metinlerde karşılaşılan kelime ve tamlamaların anlam alanlarına sözlük karşılıklarının yanında kullanıldıkları bağlamlara dair bilgiyi de ekleyerek sözcükleri daha geniş bir çerçevede değerlendirme imkânı sunar.

Selamlaşma, dua / beddua, rica, şikâyet, özür, övgü, yemin ve tehdit gibi dil kalıpları bu tür eserlerde görünür duruma gelir. Böylece edebî metinlerdeki belli ifadelerin, anlatılardaki konuşma sahnelerinin ya da söz oyunlarının dönemin yaygın söyleyiş dağarcığı içinde daha sağlam biçimde yorumlanmasının önü açılır. Ayrıca daha pratik ve gündelik kullanım sergileyen bu tip eserlerde edebî metinlerde araya giren gündelik söyleyişlerin argo / yarı-argo unsurların, kısa cevapların, emir kiplerinin ve hitap çeşitlerinin arka planını destekleyen örnekler sunulur. Küçük sahneler kuran diyaloglar toplumsal ilişkileri görünür kılar ve çeşitli mekanlardaki efendi-kul, tacir-müşteri gibi ilişki düzenlerinde kullanılan dilin izlerini edebî metinlerde takip etmeyi kolaylaştırır.

İki dilli sözlüklerin bir başka güçlü tarafı semantik ve kültürel karşılık meselesini söz konusu etmesidir. Yabancı derleyici bir kelimeye yalnızca “eş anlamlı” aramaz çoğu kez kendi dilindeki en yakın kavramı seçer bazen açıklama ekler bazen de yerleştirir. Bu durum edebî metinlerde geçen kavramların Batı dillerine aktarımında hangi noktaların “çevrilebilir” hangilerinin “açıklama gerektirir” görüldüğünü gösterir. Dolayısıyla bu tür sözlükler Osmanlı edebî kültürünün Avrupa’daki alımlanışı ve tercüme pratikleri bakımından da dolaylı bir kaynak işlevi görür. Metinlerdeki romanizasyon ve yazım tutarsızlıkları ise edebiyat tarihçisi için işitsel tanıklardır. Seslerin nasıl algılandığı, hangi ünlü / ünsüz ayrımlarının yabancı yazı sisteminde eridiği bazı eklerin tek biçimde yazılması gibi olgular dönemin telaffuz sezgisi ve öğrenme ortamı hakkında ipucu verir. Bu da özellikle manzum metinlerde kafiye / ahenk tartışmaları yapılırken bazı kelimelerin tarihî telaffuzuna dair destekleyici nitelikte “dolaylı” kanıt olarak kullanılabilir.

8. Sonuç

Romero’nun 1799 tarihli çalışması yedi bölümlü sistematığıyla bir gramer, tematik sözlüğüyle bir sözlük ve diyaloglarıyla bir konuşma kılavuzu olarak tasarlanmış bir metindir. Yazar eseri kaleme almadaki gerekçesini Osmanlı dünyasıyla kurulan siyasi-ticari ilişkiler bağlamında temellendirir. Türkçeyi Arapça ve Farsçanın da dâhil olduğu bir kültür alanı içinde tanımlayan tarih-dil anlatısı metnin terminolojik ve yazı sistemine ilişkin tercihlerine yön verir. Birinci bölümdeki ayrıntılı alfabe-telaffuz açıklamaları ve ebced (harflerin kabalistik değerleri) faslı yazarın Osmanlı yazı kültürünü okuyucuya öğretme çabasının göstergesidir. Altıncı ve yedinci bölümlerdeki sözlük ve konuşma malzemesi ise eseri sahada kullanılabilir bir rehber dönüştürür.

Metindeki romanizasyon tutarsızlıkları ve bazı gramer-yazım hataları modern literatürde Holderman kaynaklı çeviri yapısının doğal sonucu olarak değerlendirilmiş, Meninski’nin ise Romero için ana teorik dayanak olduğu özellikle vurgulanmıştır. Eserde, Simón de Fonseca’nın 17. yüzyılda kaleme aldığı daha küçük ölçekli ancak benzer içerikli Vocabulario de Lengua Española en Turquesca con sus Caratteres adlı çalışmayla ortaklaşan hata türleri görülmektedir. Bu ortaklık, dönemin Avrupalı mütercimlerinin Türkçeyi çoğu zaman doğal dil ortamında yaşamadan, daha çok sözlü temas yoluyla öğrenmelerinin ve yazılı normu sınırlı biçimde takip edebilmelerinin tipik bir sonucu olarak değerlendirilmelidir.

Romero’nun eseri yalnızca bir “Batılı gramer denemesi” olarak görülmemelidir. Metin, Osmanlı Türkçesinin İspanyolca dil alanında nasıl temsil edildiğini göstermesi, dönemin dil öğretim pratiklerine dair somut veriler sunması ve içerdiği söz varlığı ile konuşma örnekleri sayesinde edebiyat araştırmalarını besleyebilecek malzeme taşıması bakımından önemli bir

kaynak niteliğindedir. Eserin en dikkate değer özelliği Türkçeyi yazı ve morfoloji merkezli bir dil olarak ele almasıdır. Ortografyaya geniş yer ayırması, Osmanlı yazı türlerini tanıtmaları ve kuralları tablolarla somutlaştırması dili kurumsal kullanım alanı üzerinden öğretme hedefini güçlendirir. Metnin ortografyadan başlayıp isim ve fiil sistemine odaklandıktan sonra söz varlığı ve diyaloglara uzanan bu yapısı onu kendi döneminde işlevsel bir öğretim aracına dönüştürmüştür. Günümüzde ise eser, yazın araştırmacıları için farklı bağlamlara ait kelimeleri ve kullanım örneklerini bir araya getiren değerli bir derlem niteliği taşımaktadır.

Beyanlar

Telif Hakkı Beyanı: CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Destekleyen Kuruluşlar: Çalışmada destekleyen kuruluşlar bulunmamaktadır.

Etik Onay ve Katılımcı Onayı: Çalışma etik onay ve katılımcı onayı gerektirmemektedir.

İntihal Beyanı: Bu makale intihal programıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

YZ Araçlarının Kullanımı: Yazar, bu makalenin oluşturulmasında Yapay Zekâ (YZ) araçlarını kullanmadığını beyan etmektedir.

Kaynaklar

Biblioteca Nacional de España. (1965). *Inventario general de manuscritos de la biblioteca nacional*, vol. 8., Dirección General de Archivos y Bibliotecas. https://www.bne.es/es/Micrositios/Guias/Inventario_Manuscritos/recursos/docs/invgen_mss08x1x.pdf

Buçukcu, Z. (2025). 17. yüzyıldan İspanyolca-Türkçe bir sözlük: Simón de Fonseca tarafından kaleme alınan vocabulario de lengua española en turquesca con sus caratteres. İ. H. Aksoyak, M. B. Değer, A. Çamkara Erginer (vd.) (Ed.). *Lehçediz söz varlığı armağanı* içinde (s. 112-159). Paradigma. https://pure.uva.nl/ws/files/2061959/160069_Romero_Holderman_Homenaje_a_Thomas_Smith_1.pdf

Núñez, L. P. (2024). La nomenclatura hispano-turca (1799) de Juan Antonio Romero. A. Fajardo Aguirre, D. Torres Medina & C. Díaz Rodríguez (Ed.), *Lexicografía del español: Panhispanismo e internacionalización* içinde (s. 149-164). Peter Lang. https://digibug.ugr.es/bitstream/handle/10481/102003/1799_Estudio_LPablo_Nomenclatura_hisp-turca_JuanAnt_Romero.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Zwartjes, O. (2014). Una comparación entre la gramática turca (1799) de Juan Antonio Romero y la grammaire turque (1730) del jesuita Jean-Baptiste Holdermann. R. Barriga Villanueva, E. Herrera Zendejas (Ed.), *Lenguas, estructuras y hablantes: Estudios en homenaje a Thomas C. Smith Stark* içinde s. 451-482. El Colegio de México Centro de Estudios Lingüísticos y Literarios.

İnternet Kaynakları

URL-1: https://b_nedigital.bn_e.es/bd/es/card ?oid=0000116_633& site=bdh& page=5&id=b8_3a55_d7-50f3-448d-a66a-29bccddfc586

Extended Abstract

This article introduces Juan Antonio Romero's *Gramática turca o methodo breve y fácil para aprender la lengua turca* (1799) a Spanish manuscript preserved at the Biblioteca Nacional de España under shelfmark Mss / 2809. Although the work presents itself as a "grammar" the study reads it as a composite record of Ottoman Turkish filtered through a Spanish philological perspective. Alongside grammatical explanation the manuscript includes thematic wordlists, fixed conversational formulas, and dialogues; accordingly it is treated as a source not only for language pedagogy but also for Ottoman-period lexicography and for literary studies concerned with vocabulary, formulaic expression, and registers of usage.

The article begins by situating the manuscript through its paratexts. It introduces the dedication and summarizes Romero's stated rationale in the section "Razón de esta obra" where the practical value of Turkish is linked to the Ottoman Empire's geopolitical reach and to the needs of diplomacy and commerce. These pages are read as indicators of the intended readership and of the kinds of linguistic information Romero considers essential. The study further notes that Romero tends to describe Turkish within an Arabic-Persian cultural horizon and that this framing helps explain his preference for Arabic script, his terminology and his explanatory strategies.

The main body then traces the manuscript through its seven principal parts and highlights its internal progression from writing and morphology toward usage. The first part focuses on orthography and pronunciation, introducing right-to-left writing, basic reading and writing conventions and several scripts and calligraphic styles. Romero lists seven types and provides tabular representations. The second part treats nouns and pronouns, presenting inflectional categories through examples. The third part devoted to verbs is comparatively detailed. It discusses tense, mood and person as well as participial and gerundial forms, classifies verbs according to infinitive endings (-mek / -mak), and supplies paradigms (including an illustrative model built on *sevme*) while also addressing negation and giving separate treatment to constructions with *var* and *yok*. The fourth part covers other parts of speech (such as adverbs, prepositions, conjunctions, and interjections) organized by semantic or functional criteria. The fifth part turns to sentence structure and syntax, exemplifying patterns of address, word order, agreement, and noun-noun relations. At this point the article argues grammatical description begins to yield to lexicographical and phraseological compilation.

That shift is most evident in the sixth part, the manuscript's largest lexicographical component. Romero presents a thematic bilingual repertory organized under headings that move from cosmological and sacred domains to everyday social and material life. The lists cover lexical fields such as time and seasons, food and spices, animals and plants, the body and illness, domestic spaces and objects, urban life, colours, occupations, and geographical or ethnographic categories. The article emphasizes two features that matter especially for cultural and literary research. First, the headings themselves function as a taxonomy designed for an early modern Spanish readership showing how semantic domains are framed and ordered in translation. Second, Romero periodically interrupts listing with brief grammatical or pragmatic notes, for example clarifying case-related questions through forms such as *nerede*, *nereye*, and *nereden*. The sixth part also culminates in a concentrated set of formulaic expressions under the subheading *De los modos de hablar los mas necesario* (Most Necessary Conversational Formulas), which the study treats as a dense site of phraseology relevant to prose, correspondence, and other non-poetic registers.

The seventh part titled *De los Dialogos* (Dialogues) contains twenty "mükâleme" that stage practical scenarios, including greetings, shopping, asking for directions, everyday social interaction, and more formal encounters. The article underscores that these dialogues aim at communicative efficacy rather than literary display and that the Latin-letter transcriptions are often semi-phonetic, shaped by auditory impressions and by the constraints of Spanish orthography. A representative dialogue is discussed to show how items from the thematic repertory and the formula lists are activated in context. From a literary-studies perspective, the dialogues are treated as a repertory of situated utterances that preserve interactional routines and everyday phraseology suitable for comparison with other Ottoman textual corpora and registers.

In its final folios the manuscript adds two sections that extend the project beyond grammar and lexicon into script-based knowledge. Under *Valor cabalístico de estas letras* (The Cabalistic Values of the Letters) Romero explains the abjad system and provides letter-number equivalences, thereby supplying a framework for interpreting numerical encoding practices in Ottoman written culture. Immediately thereafter *De las mociones* (Vowel Marks) introduces fatha, kasra, and damma, explains their phonetic function and discusses tanvin (nunation) as a doubled mark. The article reads these sections as part of Romero's broader concern with literacy in Arabic script and with the mechanisms that condition reading and interpretation.

A further focus of the study is the manuscript's recurrent problems of romanization and its occasional grammatical or orthographic inconsistencies. These issues are examined comparatively through patterns shared with Simón de Fonseca's 1626 Spanish-Turkish dictionary, another Spanish-language source that similarly mediates Ottoman Turkish through Latin-letter transcription. The comparison highlights tendencies such as the overgeneralization of suffix spellings the neutralization of consonantal contrasts and fluctuating representations of sounds that do not map neatly onto Spanish phonology. Rather than treating these features as merely accidental errors, the article interprets them as evidence of the representational pressures faced by early modern compilers working with auditory data and within the limits of Spanish orthographic conventions.

In conclusion, the study argues that Romero's manuscript merits sustained attention as a richly layered source for Ottoman-period lexicography and as material that can contribute to research in Turkish Literature especially where analysis depends on tracing vocabulary, formulaic expression, and registers across genres. By bringing together grammatical description, thematic lexical fields, idiomatic formulas, dialogic routines, and script-oriented explanations the manuscript offers a structured yet heterogeneous archive of Ottoman Turkish as recorded in a Spanish-language context.